

hiilineutraalisuomi.fi

LIFE17 IPC/FI/000002 LIFE-IP CANEMURE-FINLAND Projekti on saanut rahoitusta Euroopan unionin LIFE-ohjelmasta. Tämän esityksen sisältö edustaa ainoastaan CANEMURE-projektin näkemyksiä ja CINEA / Komissio ei ole vastuussa esityksen sisältämän informaation mahdollisesta käytöstä.

Keski-Suomen kuntien ilmastotoimia ~2021~

Lisää maakunnan hyviä käytäntöjä löydät
[vaikuttavien ratkaisujen tietopankista - Kestävyysloikka.fi](http://vaikuttavienratkaisujen.tietopankista-kestavyysloikka.fi)

Esityksen sisältö

- ▶ Esitys sisältää erilaisia ilmastotoimia, joita on kerätty keväällä 2022:
  - ▶ Maakunnan Hinku-kuntien ilmoittamia top 3 ilmastotoimenpiteitä
  - ▶ Esitys ei välttämättä sisällä kaikkien kuntien toimenpiteitä
- ▶ Toimet ovat enimmäkseen konkreettisia ilmastotoimia, jotka on tehty vuonna 2021, mutta toimet voivat olla myös toimintamalleja, aiemmin tehtyjä, tai vasta suunnitteilla. Joissain kunnissa ei voitu vuonna 2021 tehdä resurssihaasteiden takia ollenkaan ilmastotoimia.
- ▶ **Tiedot perustuvat kuntien ja aluekoordinaattoreiden omiin ilmoituksiin. Suomen ympäristökeskus ei vastaa tietojen oikeellisuudesta.**

▶ Äänekoski

1. Äänekosken kaupunki otti käyttöön työasiamatkapyyörät

- ▶ Kaupungille hankittiin sähköpyöriä työasiamatkapyyriksi. Pyörät ovat varattavissa tietyn ajanjaksoksi yksiköihin. Työntekijät voivat tehdä pyörillä työasiamatkoja tai taittaa sähköpyörällä myös työn ja kodin välisiä matkoja. Pyörät hankittiin, sillä henkilöstö- ja asukaskyselyssä ilmeni, että suurimmalla osalla ihmisiä työasiamatkoja ja työmatkoja taitetaan henkilöautolla ja yksin, vaikka etäisyydet ovat lyhyitä. Kesällä 2021, kun suurin osa kaupungin työntekijöistä lomailee, pyörät sijoitettiin matkailuyrityksiin, joissa ne palvelivat asukkaita ja turisteja. Pyöriä sai lainata mm. luontokohteissa käymiseen tai vaikkapa kauppareissulle. Kysyntä on ollut vilkasta ja pyöriä on jo tilattu lisääkin.

2. Puuta vai muuta – maatalouskäytöstä poistuneiden peltöjen kyläsuunnitelmat Äänekoskella

- ▶ Äänekosken kylien yhteinen Puuta vai muuta -hanke on julkaissut kylien viljelystä poistuneiden peltöjen kyläsuunnitelmat (linkki). Hanke on tehnyt pioneerityötä, kun viljelystä poistuneet peltoheittot on huomioitu hiilensidonnassa ja niiden sijainti kylien maisemallisesti arvokkailla alueilla on otettu erityisesti huomioon. Julkaisuun on saatu mukaan asiantuntijoiden tekstejä muun muassa eri tukimuodoista, maiseman- ja luonnonhoidosta, metsitystuesta, luonnon keruutuotteista ja niiden käytöstä. Lisäksi esitellään Äänekosken kylien tärkeitä maisemakohteita kuvien, karttojen ja tekstien avulla.
- ▶ Hankkeen tavoitteet ovat:
  - ▶ lisätä hiilinielua ja edistää luonnon monimuotoisuutta
  - ▶ suunnitella metsitys niin, että kylien maisema säilyy tai kohenee
  - ▶ aktiivisen peltoviljelyn edellytykset säilyvät tai paranevat
  - ▶ hyödyntää valtion määräaikainen metsitystuki niin, että alueen maisema, virkistyskäyttö ja luonnon monimuotoisuus paranevat
  - ▶ löytää muita lisäarvoa tuovia hyödyntämistapoja ja maanomistajien tavoitteita tukevaa käyttöä esim. kulttuurimaiseman säilyttäminen ja ennallistaminen, erilaisten luonnontuotteiden keruualueen tai laidunalueen perustaminen vaihtoehtona metsitykselle.
- ▶ Hankkeessa löydetty uudet toimintamallit ovat monistettavissa ja hyödynnettävissä laajasti myös muissa kunnissa.
- ▶ Hanke toteutettiin yhteistyössä kylien, kaupungin, alueen maanomistajien, Metsäkeskuksen ja ProAgrian kanssa. Äänekosken kaupunki on hankkeen omistaja ja yhteistyökumppani. Kaupungin kehityshanke Vihreä Uusiutuva Äänekoski toimi Puuta vai muuta hankkeen ohjausryhmässä asiantuntijaroolissa.

▶ Äänekoski

3. Elonkiertoyhteisöpuutarha kestävän kehityksen ja ilmastotyön jalkauttamiseksi

- ▶ Puutarha perustettiin kokeiluna uudennaiselle menetelmälle osallistaa asukkaita ilmasto- ja kestävän kehityksen toimiin. Vihreä Uusiutuva Äänekoski-hankkeen ideasta ja sen rakentaminen aloitettiin kesällä 2021 yhteistyössä Pohjoisen keskisuomen ammattiopiston ympäristön hoitaja opiskelijoiden ja kuntouttavan työtoiminnan kanssa. Puutarhan vaikutusta mitataan mm. kyselyillä, osallistuneiden sidosryhmien määrällä, tapahtumilla ja niihin osallistuvilla ihmisillä ja saavutettavuudella. Osa vaikutuksista saadaan pitemmällä aikavälillä. esim. Ruokapalveluiden saama sato n. sadasta marjapensaasta ja hedelmäpuusta.
- ▶ Puutarhalla halutaan ottaa huomioon kaikki kestävän kehityksen osa-alueet. Tavoitellaan systeemistä muutosta ruohonjuuritason kautta. Visio on, että toimitaan aktiivisesti ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja luontokadon pysäyttämiseksi, edistetään sekä terveyttä ja hyvinvointia, vähennetään eriarvoisuutta ja mahdollistetaan hyvä koulutus kaikille. Koulutus, jossa kestävä kehitys, ympäristö ja ilmasto on sisällä koulutuksessa. Kuntouttava työ kehittää kokonaisuudesta koulutuspolkua asiakkailleen. Tämä Ruohonjuuritason alhaalta ylöspäin kehittäminen on tärkeää ilmastotyössä ja kiertotalouden kehittämisessä ja juurruttamisessa, koska se vaatii ihmisten halun osallistua. ja meidän kuntatoimijana täytyy pystyä luomaan merkitys ihmisen toiminnalle.
- ▶ Puutarhan konsepti rakentuu näiden ympärille: ihmisen luontainen rakkaus luontoon – eli biofilia sekä kiertotalous ja hyvinvointi. Suunnittelussa otettiin huomioon oppiminen, ekosysteemi, soveltaminen ja elämyksellisyys sekä reflektointi. Puutarhan toiminnoissa on otettu huomioon myös kiertotalous ja se, miten puutarhan hoitamisessa voidaan parhaiten hyödyntää luonnon olosuhteita, kuten vesitaloutta, Auringon energiaa sekä maata. Kasteluvesi otetaan järvestä.
- ▶ Puutarhan idea perustuu kestävän kehityksen ja ilmastotyön jalkauttamiselle hyvin konkreettisella tavalla. Tuomme esimerkillä ja puutarhan alueella tulevaisuudessa tehtävään tutkimustyön kautta esille luontoperäisiä ratkaisuja infraan (viherkatot, kosteikat, villimpi puutarhan hoito, materiaalien käyttö jne.) ja hyvinvointiin (varautuminen, kuntouttava työ, ihmisten törmäyttäminen, luontoyhteys, kasvisruoka jne.)
- ▶ Puutarhalla tehdään vahvasti poikkihallinnollista työtä ja siihen on sitoutettu kaikki kaupungin toimialat sekä monia ulkoisia sidosryhmiä. Sidoryhmien ikähaitari on vauvasta vaariin.